

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www.vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA PRORAČUNA
HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE
ZA 2009. GODINU**

Broj: 04-7/10

Sarajevo, lipanj 2010. godine

**PREDSJEDAVALJUĆEM SKUPŠTINE HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE
PREMIJERU VLADE HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE
MINISTRU FINANCIJA HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE**

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju konsolidiranih finansijskih izvješća Hercegbosanske županije (u daljem tekstu: Županija) za 2009. godinu (bilance stanja na dan 31. prosinca 2009. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvješća o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju sukladnosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Županije odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvješćivanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za sukladnost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje sukladno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o sukladnosti poslovanja o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je temeljen na revizorskoj prosudbi, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvješća.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju temelj za naše revizorsko mišljenje.

Kvalifikacija:

- 1. Ne može se potvrditi da je izvršenje Proračuna adekvatno praćeno sukladno Zakonu o proračunima u FBiH obzirom da su bruto plaće i naknade u odnosu na Rebalans plana iskazane u većem iznosu za 405.978 KM (točka 4.5.1. Izvješća).**
- 2. Nije izvršen popis imovine, stvari, prava, potraživanja i obveza Proračuna i proračunskih korisnika sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH, tako da nije izvršeno ni usklađivanje stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem koje je trebalo biti utvrđeno popisom. Zbog navedenog se ne može potvrditi vrijednost sredstava i izvora sredstava iskazanih u finansijskim izvješćima za 2009.godinu (točka 4.6. Izvješća).**

3. Nisu poduzete potrebne mjere kako bi se prihodi temeljem potpisanih ugovora o koncesijama i naplatili. Također, ugovorima o koncesijama nije predviđeno plaćanje naknada za eksploatiranje mineralne sirovine koje su iskorištene u vlastitoj proizvodnji (točka 4.4. Izvješća).

Mišljenje

Po našem mišljenju, osim efekata koje na financijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, godišnja financijska izvješća Proračuna Hercegbosanske županije, prikazuju istinito i objektivno po svim bitnim pitanjima stanje imovine i obveza na dan 31.12.2009. godine, rezultate poslovanja i izvršenja proračuna, za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja tj. Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Financijsko poslovanje Hercegbosanske županije tijekom 2009. godine, osim za napomene navedene u točki 1 - 3 u prethodnom pasusu, je bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo, 18.06.2010. godine

Zamjenik generalnog revizora
Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor
Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	1
3.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	2
4.	NALAZI I PREPORUKE	4
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvješća.....	4
4.2	Sistem internih kontrola.....	5
4.3	Proračun za 2009. godinu.....	6
4.4	Prihodi i primici Proračuna Županije za 2009. godinu	7
4.5	Rashodi i izdaci Proračuna Županije za 2009.godinu	8
4.5.1	Plaće, naknade i doprinosi	9
4.5.2	Izdaci za materijal i usluge	10
4.5.3	Tekući transferi	11
4.5.4	Kapitalni transferi	13
4.5.5	Tekuća pričuva	13
4.6	Godišnji popis imovine na dan 31.12.2009.godine.....	14
4.7	Financijski rezultat	14
4.8	Nabave, kapitalni izdaci i primjena zakona o javnim nabavama	15
4.9	Kratkoročne tražbine i plasmani	15
4.10	Kratkoročne obveze i razgraničenja	16
4.11	Dugoročne obveze i razgraničenja.....	17
4.12	Ostali nalazi – namjenska sredstva	17
5.	KOMENTAR	18

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
PRORAČUNA HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE
za 2009. godinu

1. UVOD

Hercegbosanska županija (u daljem tekstu Županija), kao federalna jedinica FBiH uspostavljena je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Hercegbosanske županije, koja svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade.

Djelokrug Skupštine županije je da: priprema, donosi i proglašava Ustav županije, amandmane na Ustav i ustavni zakon Županije, donosi zakone Županije, potvrđuje imenovanja Vlade i popunu svakog slobodnog mjesta u Vladi, osniva sudove u Županiji, usvaja Proračun i donosi zakone o oporezivanju i na drugi način osigurava potrebno financiranje, bira delegate u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH i donosi poslovnik Skupštine. Odluke u Skupštini donose se većinom glasova od ukupnog broja poslanika, osim ako nije drugačije utvrđeno.

Vlada Županije ovlaštena je da: provodi županijsku politiku, predlaže i izvršava zakone Županije i druge propise, izvršava odluke svakog suda Županije ili Federalnog suda i obavlja druge zadatke povjerene Županiji od strane Federalne vlasti, priprema i predlaže proračun Županije, nadzire županijsku policiju i obavlja druga ovlaštenja utvrđena Ustavom i zakonom Federacije i Županije. Vlada upravlja imovinom u vlasništvu Županije, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Zakonodavnu vlast u Županiji vrši Skupština Županije, a izvršnu Vlada Županije koju čine Premijer i 8 ministara. Vlada radi i odlučuje na sjednicama, kako je to definirano Poslovnikom o radu Vlade, koja u ostvarivanju svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom, donosi uredbe, odluke, rješenja i zaključke.

Hercegbosanska županija se sastoji iz sljedećih općina: Livno, Tomislavgrad, Kupres, Glamoč, Drvar i Bosansko Grahovo.

Funkciju županijske uprave vrše ministarstva, uprave i upravne organizacije sukladno Zakonu o županijskim ministarstvima i drugim tijelima županijske uprave, kojim se određuje njihov djelokrug i druga pitanja važna za njihovo organiziranje i funkcioniranje.

Županijskim ministarstvima rukovodi ministar, a radom uprava, ustanova i agencija rukovode direktori.

Sredstva za rad županijskih organa uprave i ustanova kojima je povjereno izvršavanje županijske politike i županijskih propisa, utvrđuju se Proračunom Županije.

Županijsko ministarstvo financija (u daljem tekstu Ministarstvo financija), sukladno naprijed navedenim zakonskim propisima, opslužuje Proračun Hercegbosanske županije u dijelu izrade, izvršenja i nadzora nad uporabom proračunskih sredstava.

Korisnici Proračuna Hercegbosanske županije su odgovorni za naplatu i ubiranje prihoda iz svoje nadležnosti, kao i za korištenje proračunskih sredstava za namjene i do visine utvrđene u Posebnom djelu Proračuna.

Na dan 31.12.2009. godine broj uposlenih koji su se financirali iz proračuna Županije iznosio je 1.731, dok je proračunom planirano 1.734 uposlenika. Broj uposlenih u osnovnim školama je 669, srednjim školama 268, Ministarstvo znanosti i prosvjete 9, MUP-u 458, ostalim ministarstvima i organima uprave 247 i sudovima 80.

Sjedište Vlade Županije je u Livnu u ulici Kralja Zvonimira bb.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidirana financijska izvješća Proračuna Hercegbosanske županije za 2009. godinu i sukladnosti poslovanja ministarstava i drugih proračunskih korisnika u Županiji sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije financijskih izvješća Proračuna Hercegbosanske županije za 2009. godinu je pribavljanje realnog osnova da se na temelju pregleda financijskih izvješća i pripadajućih računa korisnika županijskog proračuna, sukladno usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su financijska izvješća pouzdana i da li bilance u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja proračuna, kao i da se izvrši procjena da li

su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, kao i da se ocjeni finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistem internih kontrola.

Revizija je obavljena sukladno internim planskim dokumentima, u razdoblju prosinac 2009-lipanj 2010. godine.

Obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na temelju uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom Proračuna Županije za 2009. godinu konstatirali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

Sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod proračunskih korisnika potrebno je da Vlada Županije poduzme aktivnosti u cilju uspostave funkcionalnog sistema internih kontrola usklađenih sa zakonskim i podzakonskim propisima, što se ogleda u donošenju pravilnika o internim kontrolama kod svih proračunskih korisnika i dosljednoj primjeni istih, kao i uspostavi interne revizije sukladno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o internoj reviziji proračunskih korisnika.

Potrebno je da proračunski korisnici izvrše analizu pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta proračunskih korisnika, u cilju utvrđivanja da li su isti doneseni sukladno stvarnim potrebama za obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti.

Potrebno je da Ministarstvo financija sukladno svojim nadležnostima osigura da se izrada Proračuna u cijelosti vrši sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH u dijelu usuglašavanja sa proračunskim korisnicima predložene visine sredstava za svakog proračunskog korisnika.

Potrebno je da Ministarstvo financija dosljedno poštuje odredbe Zakona o proračunima u FBiH i Zakona o riznici u FBiH u dijelu sačinjavanja planova novčanih tijekova, odobravanja tromjesečnih i mjesečnih planova proračunskih korisnika i izvješćivanja istih o odobrenim operativnim planovima.

Potrebno je da Vlada Županije i Ministarstvo financija u okviru svojih nadležnosti prilikom sačinjavanja i dostavljanja izvješća o izvršenju proračuna dosljedno provode odredbe Zakona o proračunima u FBiH.

Potrebno je da proračunski korisnici koji ostvaruju vlastite prihode donesu pravilnike o vrsti vlastitih prihoda kao je to Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda, načinu i rokovima raspodjele i predviđeno.

Potrebno je uspostaviti ažurne pomoćne evidencije o ostvarenim vlastitim prihodima, vršiti redovito usuglašavanje istih iz pomoćnih evidencija sa podacima iz Glavne knjige i potraživanja evidentirati u sustavu Glavne knjige kako je to Zakonom o riznici u FBiH i Naputkom o izvršenju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice i predviđeno.

Potrebno je ugovorima o dodjeli koncesija definirati obvezu plaćanja naknade korisniku koncesije za eksploatiranje mineralne sirovine koju isti iskoriste u vlastitoj proizvodnji, a ne samo za sirovine koje se prodaju na tržištu.

Potrebno je poduzeti aktivnosti kako bi se prihodi temeljem potpisanih ugovora o dodjeli koncesija i naplatili.

Potrebno je stvarati izdatke samo za namjene i do visine utvrđene u Proračunu kako je to članom 4. Zakona o proračunima definirano.

Potrebno se dosljedno pridržavati odredbi Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja u djelu obavljanja službenog puta tek nakon što je izdan nalog za službeni put i obračun dnevnica za inozemstvo vršiti od trenutka prelaska granice. Naloge za službeni put izdavati samo za osobe koji su u radnom odnosu u organima uprave.

Potrebno je potrošnju mobilnih telefona ograničiti za sve organe uprave kao i utvrditi ograničenje za korištenje fiksnih telefona kako je to Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika i predviđeno.

Potrebno se dosljedno pridržavati odredbi Uredbi o ograničavanju izdataka za reprezentaciju.

Potrebno je preispitati isplatu naknada za rad povjerenstava za obavljanje poslova koji su pravilnicima o unutarnjem ustrojstvu predviđeni kao redoviti poslovi. Također, potrebno je internim aktima regulirati koji poslovi i zadaci će se obavljati putem povjerenstava i koja će biti plaćena.

Popunjavanje radnih mjesta utvrđenih pravilnicima o unutarnjem ustrojstvu vršiti na način utvrđen Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

Potrebno je da Ministarstvo gospodarstva izvrši uvid u kompletnu dokumentaciju vezanu za subvencioniranje kamata na investicijske kredite u malom gospodarstvu i da po istom poduzme adekvatne mjere.

Potrebno je da Vlada županije i Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa osigura zaključivanje ugovora sa institucijama kojim se doznava sredstva u cilju reguliranja načina financiranja studenata, cijene studija po školskoj godini, po studentu i po vrsti fakulteta odnosno maksimalan broj studenata koji će se financirati iz Proračuna za svaku školsku godinu.

Potrebno je da Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva obezbijedi da općine dostavljaju izvješća o namjenskom utrošku sredstava u vodoprivredi.

Potrebno je sredstva Tekuće pričuve koristiti samo u slučaju hitnih i nepredviđenih izdataka, a za raspoređivanje istih donijeti kriterije raspodjele sredstava u dijelu odobravanja i izvještavanja o korištenju istih, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršavanju proračuna Hercegbosanske županije.

Potrebno je popis sredstava, imovine obveza i potraživanja vršiti sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, Uredbi o računovodstvu proračuna u Federaciji Bosne i Hercegovine, Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u Federaciji BiH kojim je uređena obveza vršenja popisa najmanje jednom godišnje u cilju usklađivanja stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem koje treba biti utvrđeno popisom i istinitosti i fer prezentacije financijskih izvješća.

Potrebno je obezbijediti adekvatno praćenja izvršenja Proračuna sukladno člancima 4. i 23. Zakona o proračunima u FBiH, kako bi ukupni izdaci bili pokriveni ukupnim prihodima i primicima, što bi spriječilo iskazivanje viška rashoda nad prihodima.

Potrebno je osigurati izvore za financiranje proračunskog deficita sukladno članku 17. Zakona o proračunima u FBiH.

Dosljedno primjenjivati odredbe Zakona o javnim nabavama u djelu donošenja plana nabave, primjene odgovarajućeg postupka nabave, objave obavijesti o dodijeljenim ugovorima i izvješćivanju Agencije za javne nabave o dodjeli ugovora.

Dosljedno primjenjivati odredbe Zakona o proračunima u FBiH u djelu priznavanja izdataka u trenutku njihova nastanka.

Potrebno je izvršiti uvid u dokumentaciju vezanu za potraživanja i davanje pozajmica, sačiniti analizu naplativosti istih i sukladno utvrđenom poduzeti odgovarajuće mjere, a sve u cilju istinitog i fer sačinjavanja financijskih izvješća.

Potrebno je izvršiti analizu svih kratkoročnih obveza, a posebno onih iskazanih prema radnicima iz prethodnog perioda i po istom poduzeti adekvatne mjere.

Potrebno je stvoriti preduvjete kako bi se namjenska sredstva za šume, i namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje realizirala za namjene definirane Zakonom o šumama i Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Potrebno je uspostaviti zadovoljavajuću evidenciju prikupljenih a nerealiziranih namjenskih sredstava, neutrošena namjenska sredstva na kraju godine iskazati na poziciju razgraničenih prihoda kako je to definirano Zakonom o proračunima u FBiH, Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu i Uputom o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja, i raspolaganja sredstvima s posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa Riznice.

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvješća

Na osnovu izvršene revizije Konsolidiranih finansijskih izvješća Proračuna Županije za 2009. godinu, a u okviru iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u Izvješću o obavljenoj reviziji za 2008. godinu, konstatirano je da **nije postupljeno po slijedećim preporukama koje se odnose na:**

- Donošenje pravilnika o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima kojim bi se definirao način uspostave internih kontrola i način funkcioniranja sustava internih kontrola proračunskih korisnika.
- Organiziranje rad interne revizije kako je propisano važećim zakonskim propisima.
- Uporabu sredstava tekuće pričuve i sredstva tekuće pričuve sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršavanju proračuna Hercegbosanske županije.
- Vršenje godišnjeg popisa i usklađivanje stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, Uredbi o računovodstvu proračuna u Federaciji Bosne i Hercegovine, Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u Federaciji BiH i Odluci o vršenju popisa kod korisnika Proračuna Hercegbosanske županije.
- Donijeti pravilnike o vrsti vlastitih prihoda, načinu i rokovima raspodjele korisnika proračuna sukladno Uredbi o utvrđivanju vlastitih prihoda, načina i rokova raspodjele.
- Voditi pomoćne evidencije o ostvarenim prihodima i vršenje usuglašavanja podataka iz pomoćnih evidencija sa podacima Glavne knjige.
- Knjigovodstveno evidentirati potraživanja temeljem potpisanih ugovora o koncesijama, kao i poduzimanje aktivnosti kako bi se naplatila potraživanja temeljem ovih ugovora.
- Prihode od koncesija koristiti za unapređenje i zaštitu okoliša, programe razvoja, rekultivaciju devastiranih površina od posljedica eksploatacije mineralnih sirovina.
- Ograničavanje korištenja fiksnih telefona s ciljem racionalizacije proračunskih sredstava.
- Troškove reprezentacije priznavati sukladno Uredbi o ograničavanju izdataka za reprezentaciju.

Preporuke po kojima je djelomično postupljeno, a odnose se na:

- Poduzimanje aktivnosti na izmirenju obveza vezanih za neizmirene obveze temeljem doprinosa i poreza na plaću.
- Sačinjavanje planova novčanih tijekova (mjesečni i tromjesečni) sukladno Zakonu o proračunima u F BiH.
- Realizaciju tekućih prijenosa sukladno donesenim Programima utroška sredstava tekućih prijenosa, u dijelu dostavljanja potrebite dokumentacije koja služi kao temelj za odobravanje sredstva tekućih prijenosa.

Preporuke po kojima je u cijelosti postupljeno i odnose se na:

- Donošenje Računovodstvenih politika sukladno Zakonu o proračunima, Zakonu o riznici u F BiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje sustava interne kontrole kod proračunskih korisnika.
- Usklađivanje internih akata (pravilnika) sa donesenim provedbenim propisima vezanim za obračun i isplatu plaća.

4.2 Sistem internih kontrola

Odgovornost menadžmenta sukladno važećim propisima je uspostava efikasnog sustava internih kontrola. Svi ministri i direktori upravnih organizacija i ustanova odgovorni su za računovodstvo, unutarnju kontrolu i nadzor svojih ministarstava, uprava i ustanova uključujući i potrošačke jedinice u njihovoj nadležnosti. Također su odgovorni za uspostavljanje i održavanje sustava upravne i računovodstvene kontrole nad proračunima, odobrenim financijskim planovima, naplatama prihoda i primitaka i proračunskim izdacima i isplatama.,

Kako bi se uvjerali da li uspostavljene interne kontrole osiguravaju točnu i potpunu računovodstvenu evidenciju, primjenu i usklađenost sa važećim zakonskim i drugim propisima, pouzdanost financijskih izvješća, ekonomično, efikasno i efektivno trošenje i zaštitu javnog novca izvršili smo procjenu sustava internih kontrola.

Ministarstva Županije donijela su Pravilnike o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kojima se definira organizacija, opis poslova uposlenih, sistem rada i rukovođenja u važnijim procesima rada kao i ključne interne kontrole. Kod pojedinih proračunskih korisnika, nasuprot navedenoj činjenici, nisu jasno podijeljene nadležnosti i odgovornosti uposlenih, jer je uočeno da pojedina radna mjesta kod proračunskih korisnika nisu popunjena sukladno Pravilniku o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, što može uticati na efikasnost izvršavanja poslova i radnih zadataka. Suprotno ovome, kod pojedinih proračunskih korisnika za poslove koji su sistematizovani navedenim pravilnicima angažiraju se izvršiocima putem zaključivanja ugovora o djelu, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl. što također ukazuje na efikasnost kako obavljanja datih poslova, tako i korištenje javnih sredstava. Ovo ukazuje na činjenicu da proračunski korisnici trebaju izvršiti analizu pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji, kako bi se utvrdilo da li je Pravilnicima o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđen optimalan odnosno realan broj uposlenika ili veći broj radnih mjesta od potrebnog broja za obavljanje poslova iz Zakonom utvrđene nadležnosti. Također neadekvatna popunjenost sukladno zakonom utvrđenim nadležnostima može imati uticaja na kvalitet obavljenog posla i neracionalno trošenje proračunskih sredstava.

Članom 62. Zakona o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje sistema internih kontrola donesenih od strane Federalnog ministarstva financija, propisano je donošenje Pravilnika o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima za sve proračunske korisnike. Ovim Pravilnikom trebaju se utvrditi upravljački, administrativni, računovodstveni i kontrolni postupci, postupci informiranja, komunikacija, nadgledanja i procjene rizika. U toku revizije konstatirano je da, u je odnosu na reviziju za 2008.godinu stanje gotovo ostalo nepromijenjeno jer proračunski korisnici nisu donijeli potrebne akte propisane Smjernicama za uspostavu i jačanje sistema internih kontrola. Isto tako niti jedan proračunski korisnik nije donio Pravilnik o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima. Obzirom na naprijed navedeno, u toku revidirane godine od strane proračunskih korisnika nije vršena procjena rizika za ključne procese poslovanja, niti način otklanjanja istog.

Iako su prethodnim revizorskim izvješćem date preporuke za poboljšanje sustava internih kontrola, ne može se potvrditi da je uspostavljen cjelovit sustav internih kontrola kroz donošenje potrebitih akata, procedure praćenja primjene donesenih akata, identifikaciju nadležnosti i odgovornosti i procjenu rizika.

Navodimo nedovoljno funkcioniranje sistema internih kontrola kod izrade i donošenja proračuna za 2009. godinu, kao i kod njegovog izvršenja. Naime, kod predaje zahtjeva za proračunskim sredstvima kod izrade i donošenja Proračuna, svi proračunski korisnici nisu davali obrazloženja proračunskih zahtjeva, a neadekvatno praćenje izvršenja proračuna je dovelo do iskazivanja viška rashoda nad prihodima. Također na poziciji plaća i naknada je iskazano prekoračenje izdataka u odnosu na iznos planiran za 2009.godinu. Isto tako nije izvršen popis sredstava, potraživanja i obveza, niti je izvršena analiza imovine. Zbog navedenog nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja i stvarnog stanja, što dovodi u pitanje potvrđivanje iskazanog stanja sredstava i izvora sredstava i istinitost financijskih izvješća. Tekuća pričuva nije korištena u hitnim i nepredviđenim slučajevima sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršavanju proračuna Županije, niti su doneseni kriteriji za odobravanje iste. Isto tako općine nisu dostavljale izvješća o utrošku sredstava za kapitalne grantove, primjena Zakona o javnim nabavama nije u potpunosti poštivana, niti su namjenska sredstva korištena za zakonski utvrđene svrhe. Ministarstvo pravosuđa je sa pozicije transfera pojedincima kontinuirano tijekom 2009.godine isplaćivalo novčane pomoći, koje su iskazane u iznosu 23.764 KM temeljem rješenja Administrativno pravnog povjerenstva/komisije Skupštine za čije donošenje nije postojala zakonska utemeljenost. Prilikom stvaranja troškova reprezentacije nisu dosljedno primijenjene

odredbe Uredbe o ograničavanju izdataka za reprezentaciju u dijelu navođenja povoda za nastanak izdatka, kao i osiguranje adekvatne dokumentacije koja bi potvrđivala opravdano stvaranje istih.

U Županiji nije uspostavljena interna revizija sukladno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru i Pravilnikom o internoj reviziji proračunskih korisnika.

Sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod proračunskih korisnika potrebno je da Vlada Županije poduzme aktivnosti u cilju uspostave funkcionalnog sistema internih kontrola usklađenih sa zakonskim i podzakonskim propisima, što se ogleda u donošenju pravilnika o internim kontrolama kod svih proračunskih korisnika i dosljednoj primjeni istih, kao i uspostave odjela za internu reviziju sukladno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o internoj reviziji proračunskih korisnika.

Potrebno je da proračunski korisnici izvrše analizu pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta proračunskih korisnika, u cilju utvrđivanja da li su isti doneseni sukladno stvarnim potrebama za poslovanje zakonom utvrđene djelatnosti.

4.3 Proračun za 2009. godinu

Proračun Hercegbosanske županije za 2009. godinu u iznosu od 68.382.671 KM kao i Zakon o izvršavanju Proračuna Županije za 2009. godinu Skupština Županije je usvojila 29.12.2008.godine. Izdaci u prijedlogu Proračuna u iznosu od 68.382.671 KM raspoređeni su po korisnicima u posebnom dijelu Proračuna kako slijedi: tekuća rezerva 550.000 KM, tekući izdaci 62.805.203 KM i kapitalni izdaci 4.727.468 KM. Odlukom broj: 01-02-30.2/09 od 27.08.2009.godine Skupština je usvojila Rebalans Proračuna kojim su prihodi i primici i rashodi i izdaci uravnoteženi u iznosu 55.687.818 KM. Proračunom Županije za 2009. godinu, kao i Izmjenama i dopunama istoga, planirano je slijedeće:

R. br.	Opis	Proračun za 2009. Godinu	1. Rebalans proračuna za 2009. Godinu	Index (4/3)
1	2	3	4	5
	Prihodi od poreza	58.630.000	44.957.843	76,68
	Neporezni prihodi	6.752.671	6.752.671	100,00
	Tekuće potpore	3.000.000	3.977.304	132,58
I	UKUPNI PRIHODI I PRIMICI	68.382.671	55.687.818	81,44
II	UKUPNI IZDACI	68.382.671	55.687.818	81,44
III	VIŠAK-MANJAK (I-II)	-	-	-

Proračunski korisnici su prijedloge za proračunskim sredstvima dostavljali sukladno Instrukciji za pripreme zahtjeva proračunskih korisnika za Proračun 2009.godine donijetom od strane Ministra financija. Instrukcija je upućena u propisanom roku, a istoj je prethodilo donošenje prijedloga Smjernica i ciljeva ekonomske politike za 2009.godinu. Osim Ministarstva unutarnjih poslova ostali proračunski korisnici nisu davali obrazloženja o potrebitim sredstvima uz proračunske zahtjeve. Komunikacija proračunskih korisnika sa ministarstvom financija je vršena kod usklađivanja zahtjeva i raspoloživih sredstava, ali ista nije dala potrebne rezultate.

Ministarstvo financija nije sačinjavalo adekvatne mjesečne planove novčanih tijekova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinog računa riznice. Ovakvi planovi novčanih tijekova bi predstavljali osnovu za izvršavanje proračuna. Također Nisu sačinjavani mjesečni planovi alokacija raspoloživih proračunskih sredstava proračunskim korisnicima koje odobrava ministar financija, što nije sukladno članku 28. Zakona o proračunima u FBiH. Također ne može se potvrditi da je vršeno tromjesečno i mjesečno proračunsko izmirenje obaveza sukladno likvidnosti proračuna i preuzetim obvezama proračunskih korisnika do visine planirane u godišnjem financijskom planu korisnika.

Izvješće o izvršenju rebalansa Proračuna za 2009. Godinu koje je sačinilo Ministarstvo financija nije u potpunosti sačinjeno sukladno članku 74. Zakona o proračunima u FBiH jer isto ne sadrži podatke o početnom i završnom stanju računa Jedinog računa riznice, početnom i završnom stanju imovine obveza i izvora vlasništva, pojašnjenje većih odstupanja, kao i podatke o svim promjenama na osnovu zaduživanja u toku fiskalne godine.

Potrebno je da Ministarstvo financija sukladno svojim nadležnostima osigura da se izrada Proračuna u cijelosti vrši sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH u dijelu usuglašavanja sa proračunskim korisnicima predložene visine sredstava za svakog proračunskog korisnika.

Potrebno je da Ministarstvo financija dosljedno poštuje odredbe Zakona o proračunima u FBiH i Zakona o riznici u FBiH u dijelu sačinjavanja planova novčanih tijekova, odobravanja tromjesečnih i mjesečnih planova proračunskih korisnika i izvyješćivanja istih o odobrenim operativnim planovima, kako se ne bi stvarale obveze odnosno rashodi ili opterećenja proračunskih pozicija ako nisu odobrene u okviru iznosa alociranog za tog proračunskog korisnika.

Potrebno je da Vlada Županije i Ministarstvo financija u okviru svojih nadležnosti prilikom sačinjavanja i dostavljanja izvješća o izvršenju proračuna dosljedno provode odredbe Zakona o proračunima u FBiH.

4.4 Prihodi i primici Proračuna Županije za 2009. godinu

Prema konsolidiranim financijskim izvješćima i Izvješću o izvršenju Proračuna za 2009. godinu ukupni prihodi i primici su iskazani u iznosu 51.304.670 KM, što u odnosu na prihode i primitke definirane Izmjena i dopunama proračuna za 2009. godinu manje za 4.383.148 KM ili 92,13% u odnosu na planirane. U odnosu na prethodnu godinu ostvareni su manji prihodi i primici u iznosu 6.251.195 KM ili 10,86%. Struktura ostvarenih prihoda sa indeksima ostvarenja daje se u slijedećem tabelarnom pregledu:

R.br.	Opis	Budžet za 2009. Godinu	Ostvareno u 2008. godini	Ostvareno u 2009. godini	Index 5/3	Index 5/4
1	2	3	4	5	6	7
Ukupni Prihodi i primici i financiranje (od 1 do 5)		55.687.818	57.555.865	51.304.670	92,13	89,14
Ukupni Prihodi (od 1 do 4)		51.710.514	54.867.585	49.312.166	95,36	89,87
1.	Prihodi od poreza	44.957.843	49.084.907	44.393.713	98,75	90,44
1.1.	Porez na dobit poduzeća	1.000.000	2.108.212	1.617.202	161,72	76,71
1.2.	Porez na plaće i radnu snagu	626.675	4.638.393	579.317	92,44	12,49
1.3.	Porez na imovinu	750.000	538.889	611.062	81,47	113,39
1.4.	Domaći porez na dobra i usluge	29.000	1.190.310	302.973	770,92	25,45
1.4.	Prihodi od indirektnih poreza	40.991.868	40.249.288	38.681.816	94,36	96,11
1.5.	Ostali porezi	60.000	359.815	72.990	121,65	20,29
1.6.	Porez na dohodak	1.500.000	0	2.528.351	168,56	0
2.	Neporezni prihodi (2.1+2.2+2.3)	6.752.671	5.782.678	4.918.453	72,84	85,05
2.1	Prihod od poduzetničkih aktivnosti	2.427.671	2.532.219	1.030.261	42,44	40,69
2.1.1	Prihod od javnih poduzeća	1.827.671	2.327.889	855.507	46,81	36,75
2.1.2	Ostali prihodi od imovine	400.000	108.603	49.579	12,39	45,65
2.1.3	Prihodi od eksploatacije prirodnih res.	200.000	95.727	125.175	62,59	130,76
2.2	Naknade i takse i prihodi od uslu.	3.925.000	2.808.817	3.362.631	85,67	119,72
2.2.1	Administrativne takse	30.000	24.894	11.562	38,54	46,44
2.2.2	Sudske takse	700.000	630.843	664.553	94,94	105,34
2.2.3	Komunalne takse	40.000	50.718	68.594	171,49	135,25
2.2.4	Ostale kantonalne naknade	400.000	326.296	240.468	60,12	73,70
2.2.5	Posebne naknade i takse	2.005.000	1.083.083	1.435.656	71,60	132,55
2.2.6	Prihod od pružanja javnih usluga	750.000	692.983	941.798	125,57	135,90
2.3.	Novčane kazne	400.000	441.642	525.561	131,39	119,00
3.	Potpore (grantovi)	3.977.304	2.513.146	343.840	8,65	13,68
3.1	Tekuće potpore iz inostranstva	0	10.633	0	0	0
3.2	Tekuće potpore iz Federacije	3.977.304	2.502.513	343.840	8,64	13,74
4.	Prihodi temeljem zaostalih obvez	0	175.134	48.664	0	27,79
5.	Primici i financiranje	0	0	1.600.000	0	0

Prihodi od pružanja usluga su u financijskim izvješćima iskazani u iznosu 938.626 KM, a većim djelom se odnose na vlastite prihode proračunskih korisnika 554.785 KM i prihode od pruženih usluga građanima 368.003 KM. Ovi prihodi su najvećim djelom iskazani na pozicijama Ministarstva branitelja 301.100 (primljena donacija Federalnog ministarstva za pitanja branitelja), srednjih strukovnih škola 148.967 (školovanje odraslih), Ministarstva prosvjete, znanosti kulture i športa 119.780 (vozački ispiti, stručni ispiti),

Ministarstvo unutarnjih poslova 56.742 (pratnje vangabaritnih tereta, izdavanje zapisnika o prometnim nezgodama, izdavanje osobnih dokumenata, registarskih pločica, prometnih dozvola i sl.), Vlada 38.217 (prodaja Narodnih novina HBŽ, prihod restorana), Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva 34.928 i Ministarstvo gospodarstva 14.049, (kategorizacija ugostiteljskih objekata) itd.

Vlada je 12.11.2009. godine donijela Uredbu o utvrđivanju vlastitih prihoda, načina i rokova raspodjele kojom je definirano da su svi proračunski korisnici koji ostvaruju vlastite prihode dužni u roku od 90 dana donijeti pravilnike o vrsti vlastitih prihoda, na koje će po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva financija suglasnost dati Vlada. Po iskazu odgovorne osobe niti jedan proračunski korisnik nije sačinio pravilnik o vrsti vlastitih prihoda. Također, provedenom revizijom je utvrđeno da proračunski korisnici koji ostvaruju prihode od pruženih usluga ne vode pomoćne evidencije o ostvarenim prihodima, što nije sukladno Naputku o izvršenju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice. **Ministarstvo unutarnjih poslova**, koje za pružene usluge pratnje vangabaritnih tereta i izdavanje zapisnika o prometnim nezgodama pravnim licima ispostavlja fakture kupcima, ne vrši unos svih potraživanja u sustav Glavne knjige, već na dan 31.12. unosi potraživanja i zatvaranje istih samo za fakture koje su i naplaćene. Zbog navedenog se ne može potvrditi da su dosljedno primijenjene odredbe Zakona o riznici u FBiH i Naputka o izvršenju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice.

Prihodi od koncesija su u financijskim izvješćima iskazani u iznosu 125.122 KM. Uvidom u pregled potpisanih ugovora je utvrđeno da na dan 31.12.2009. godine postoji 21 potpisani ugovor o koncesiji u nadležnosti **Ministarstva gospodarstva** i 1 ugovor o koncesiji u nadležnosti **Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva**. Uvidom u potpisane ugovore o dodjeli koncesija iz nadležnosti Ministarstva gospodarstva je vidljivo da su ugovori tipski i da je istim definirano pravo korisnika na eksploataciju prirodnih resursa za vlastitu proizvodnju kao i za prodaju na tržištu, dok je u istim definirana obveza korisnika koncesije da plaća naknadu u određenom postotku samo za ostvareni prihod temeljem prodaje predmeta koncesije na tržištu. Iz navedenog proizilazi da korisnici koncesija temeljem postojećih ugovora ne trebaju plaćati naknadu za eksploatirane mineralne sirovine koje su iskorištene u vlastitoj proizvodnji.

Uvidom u prezentirani pregled naplaćenih naknada od koncesija je utvrđeno da je ova naknada uplaćena od strane 12 korisnika. Po iskazu odgovorne osobe Ministarstvo gospodarstva nije ispostavljalo račune korisnicima koncesija za eksploatiranje mineralne sirovine u 2009. godini iz razloga što nije u mogućnosti izvršiti mjerenje eksploatiranih količina mineralnih sirovina. Zbog navedenog se ne može potvrditi da su od strane nadležnog ministarstva poduzete potrebne radnje kako bi se zaštitila javna dobra koja su mu dana u nadležnost. Također, uzimajući u obzir činjenicu da nisu stvorena potraživanja temeljem dodijeljenih ugovora o koncesiji ne može se potvrditi vjerodostojnost iskazanih potraživanja u financijskim izvješćima za 2009. godinu.

Potrebno je da proračunski korisnici koji ostvaruju vlastite prihode donesu pravilnike o vrsti vlastitih prihoda kako je to Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda, načinu i rokovima raspodjele i predviđeno.

Potrebno je uspostaviti ažurne pomoćne evidencije o ostvarenim prihodima, vršiti redovito usuglašavanje podataka iz pomoćnih evidencija o ostvarenim prihodima sa podacima Glavne knjige i potraživanja evidentirati u sustavu Glavne knjige kako je to Zakonom o riznici u FBiH i Naputkom o izvršenju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice i predviđeno.

Potrebno je ugovorima o dodjeli koncesija definirati obvezu plaćanja naknade korisniku koncesije za eksploatirane mineralne sirovine koju isti iskoriste u vlastitoj proizvodnji, a ne samo za sirovine koje se prodaju na tržištu.

Potrebno je poduzeti aktivnosti kako bi se prihodi temeljem potpisanih ugovora o dodjeli koncesija i naplatili.

4.5 Rashodi i izdaci Proračuna Županije za 2009.godinu

U konsolidiranim financijskim izvješćima i Izvješću o izvršenju Proračuna Županije za 2009. godinu, iskazani su ukupno ostvareni rashodi i izdaci u iznosu od 52.432.493 KM, što je u odnosu na odobrene koji su iznosili 55.398.643 KM manje za 2.966.150 KM ili 4%. U odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 51.520.820 KM isti su veći za 911.673 KM.

Struktura iskazanih rashoda i izdataka, prikazana je u slijedećoj tabeli:

R. br.	Opis	Izmje. i dopune Proračuna za 2009. godinu sa preraspodjelama	Ostvareno u 2008. Godini	Ostvareno u 2009. Godini	Index (5/3)
1	2	3	4	5	6
UKUPNO (A+ B)		55.398.643	51.520.820	52.432.493	94,64
A. UKUPNO IZDACI (I+II+III)		55.398.643	51.520.820	52.432.493	94,64
I TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d)		51.422.512	48.775.317	49.727.724	96,70
a) Plaće i naknade i doprinosi (od 1 do 3)		38.013.249	35.474.811	38.343.833	100,86
1.	Bruto plaće, naknade	28.501.031	24.964.850	28.907.009	101,42
2.	Naknade troškova zaposlenih i skupštinskih zastupnika	6.444.357	7.724.594	6.387.484	99,11
3.	Doprinosi poslodavca	3.067.861	2.785.367	3.049.340	99,39
b) Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)		5.544.027	4.995.205	5.047.908	91,05
4.	Putni troškovi	220.062	201.673	189.681	86,19
5.	Izdaci za energiju	521.066	546.570	457.705	87,84
6.	Izdaci za komunalne usluge	541.820	470.162	528.312	97,50
7.	Nabava materijala	494.921	520.420	378.669	76,51
8.	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	421.963	425.326	364.334	86,34
9.	Unajmljivanje imovine i opreme	147.409	12.854	124.116	84,19
10.	Izdaci za tekuće održavanje	697.390	722.106	666.965	95,63
11.	Osiguranje, bankarske i usluge platnog prometa	130.664	132.339	119.242	91,25
12.	Ugovorene usluge	2.368.732	1.963.755	2.218.884	93,67
c) Ukupno tekući transferi (od 13 do 19)		7.757.556	8.229.855	6.253.317	80,60
13.	Transferi drugim nivoima vlasti	2.099.155	2.679.290	1.436.273	68,42
14.	Grantovi pojedincima	2.205.748	2.158.084	1.847.511	83,75
15.	Grantovi neprofitnim organizacijama	421.237	436.550	412.960	98,03
16.	Transfer javnim poduzećima	1.507.419	1.769.954	1.043.948	69,25
17.	Ostali grantovi-povrat i drugo	1.523.997	1.185.977	1.512.625	99,25
d) Kamate za domaće pozajmljivanje		107.680	75.446	82.666	76,77
II KAPITALNI IZDACI (e + f)		3.976.131	2.745.503	2.704.769	68,02
e) Nabava stalnih sredstava (od 20 do 23)		3.201.074	1.871.440	1.946.677	60,81
18.	Nabavka građevina	5.718	0	0	0
19.	Nabavka opreme	526.234	371.808	407.319	77,40
20.	Nabavka ostalih sitnih sredstava	2.787	0	0	0
21.	Nabavka trajnih sredstava u obliku prava	307.950	89.280	116.899	37,96
22.	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	2.358.385	1.410.352	1.422.459	60,31
f) Ukupno kapitalni grantovi (od 24 do 25)		775.057	874.063	758.092	97,81
23.	Kapitalni grantovi drugim nivoima vlade	129.057	194.063	113.277	87,77
24.	Kapitalni grantovi neprofitnim org. i pojedincima	646.000	680.000	644.815	99,81

4.5.1 Plaće, naknade i doprinosi

Plaće i naknade troškova uposlenih, planirane su u iznosu od 34.945.388 KM, a realizirane 35.294.493 KM, što je u odnosu na plan više za 349.105 KM. Bruto plaće i naknade plaća uposlenih planirane su u iznosu od 28.501.031 KM, a realizirane 28.907.009 KM, što je u odnosu na plan više za 405.978 KM. U Ministarstvu financija je u 2009. godini već od ranije za sve korisnike bio uspostavljen sistem centraliziranog obračuna i isplate plaća, a sukladno preporukama iz revizije za 2008.godinu omogućen je i obračun svih vrsta naknada uz obračun plaća u 2009.godini. Aktivnosti na automatskom preuzimanju podataka iz centraliziranog obračuna plaća i naknada u glavnu knjigu su u završnoj fazi (otklanjaju se uočeni nedostaci).

Kada je u pitanju ocjenjivanje državnih službenika i namještenika na nivou Županije po istom proračunski korisnici vrše ocjenjivanje i plaće se uvećavaju sukladno rezultatima ocjenjivanja.

Kada je u pitanju poduzimanje aktivnosti sukladno Zakonu o načinu ostvarivanja ušteta u FBiH koji je donesen 31.07.2009. godine i kojim je regulirano da ukupna mjesečna masa sredstva za plaće i naknade koje nemaju karakter plaća može iznositi 10% manje od ukupne mase sredstava isplaćenih za mjesec prosinac 2008.godine u Županiji su poduzimani slijedeći koraci. Odlukom o visini naknade za topli obrok od 31.srpnja 2009.godine isti je umanjen sa 12 KM na 5 KM po radnom danu počevši od 1.srpnja 2009.godine. Istovremeno je umanjena i bruto osnovica za plaću za mjesec srpanj sa 525,40 KM na 451,90 KM. Međutim, iste odluke nisu provedene, pa je 5.kolovoza sklopljen Sporazum o isplati plaće za srpanj između Vlade i Koordinacije sindikata osnovnog i srednjeg obrazovanja i Sindikata djelatnika

MUP-a, temeljem kojeg su 27.kolovoza donesene druge odluke kojim plaća za srpanj ostaje na nivou one za lipanj, što znači plaća nije umanjena, a topli obrok se određuje u iznosu od 10 KM po jednom radnom danu. Dana 20.listopada 2009.godine donesene su nove odluke kojim se osnovica za plaću za rujanj određuje na nivou one za mjesec kolovoz, tako da opet nije umanjena, a topli obrok se umanjuje na iznos od 8 KM po jednom radnom danu. Skupština Županije je 13.studenog donijela Zakon o načinu ostvarivanja ušteta, a plaće i topli obrok se nisu mijenjali do momenta revizije.

Broj skupštinskih zastupnika je 25 od čega je svoj rad profesionaliziralo 11 zastupnika. Iznos poslaničkog paušala iznosi 650 KM, koji se uvećava po 100 KM po svakoj održanoj sjednici (9 sjednica). Evidencija o prisustvu sjednicama se vodi sukladno poslovniku o radu Skupštine, a za neopravdano odsustvo se umanjuje poslanički paušal. Poslanici koji su svoj rad profesionalizirali uz redovnu plaću primaju i poslanički paušal. Profesionalni poslanici su članovi stalnih i povremenih tijela i taj broj je ograničen. Skupštinski zastupnici pored poslaničkog paušala primaju i naknade za rad u povjerenstvima.

U 2009.godini u Županijskim organima je u prosincu 2009.godine ukupan broj uposlenih u odnosu na siječanj 2009.godine uvećan za 32.

Potrebno je stvarati izdatke samo za namjene i do visine utvrđene u Proračunu kako je to članom 4. Zakona o proračunima definirano.

4.5.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge iskazani su u iznosu od 5.047.906 KM i većim djelom se odnosi na ugovorene i druge posebne usluge sa 2.218.884 KM, izdaci za tekuće održavanje 666.965 KM, izdaci za komunalne usluge 528.312 KM, izdaci za energiju 457.705 KM i izdaci za materijal i usluge 378.669 KM.

Putni troškovi su iskazani u iznosu od 189.681 KM. Uvidom u naloge za službeni put kod Skupštine, Ministarstva znanosti, prosvjete, kulture i športa, Ministarstva financija, Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Uprave za pitanje branitelja i Uprave za inspekcijske poslove je utvrđeno da su nalozi izdani nakon što je službeni put obavljen, što nije sukladno članku 19. Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja. Uvidom u putne naloge za službeni put u inozemstvo Vlade i Ministarstva gospodarstva je utvrđeno da nije izvršen pravilan obračun dnevnica za inozemstvo od trenutka prelaska granice kako je to definirano člankom 9. Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja. Također, uvidom u dokumentaciju Skupštine i Ministarstva znanosti, prosvjete, kulture i športa je utvrđeno da su iskazani izdaci troškova službenog puta za osobe koje nisu djelatnici spomenutih organa, što je u suprotnosti sa člankom 1. Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja.

Izdaci za telefonske i poštanske usluge su iskazane u iznosu 466.425 KM. Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika je predviđeno da su proračunski korisnici na svim razinama vlasti u FBiH dužni internim aktima ograničiti potrošnju fiksnih i mobilnih telefona. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da je Vlada donijela Odluku o ograničavanju troškova uporabe službenih mobilnih telefona kojom je definirano tko i do kojeg iznosa ima pravo stvarati izdatke za mobilne telefone na teret proračuna ali istom nije ograničena uporaba fiksnih telefona. Također, spomenutom Odlukom nisu obuhvaćeni djelatnici Skupštine te se iz tog razloga ne može potvrditi da je internim aktima u cijelosti regulirano stvaranje ovih izdataka u cilju racionalizacije korištenja proračunskih sredstava.

Izdaci za reprezentaciju su iskazani u iznosu od 98.023 KM. Uredbom o ograničavanju izdataka za reprezentaciju je definirano tko, kojim povodom i do kojeg iznosa može stvarati izdatke za reprezentaciju. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da se nije dosljedno pridržavalo Uredbe obzirom da na većini računa nije naveden povod nastanka izdatka, određeni broj računa ne sadrži specifikaciju konzumirane hrane i pića. Na poziciji **Ministarstva gospodarstva** su evidentirani izdaci za hotelski smještaj, tako da se račun od 30.06. u iznosu od 726 KM odnosi na smještaj 12 osoba, dok se račun od 26.08. u iznosu od 243 KM odnosi na smještaj 4 osobe. Uredbom o ograničavanju izdataka za reprezentaciju nije predviđena ova vrsta izdataka. Također, kod ovog ministarstva su iskazivani pojedinačni računi koji se odnose na samo 1 piće, te se iz tog razloga ne može potvrditi da su ovi izdaci nastali s ciljem stvaranja i održavanja dobrih poslovnih odnosa i suradnje kako je to spomenutom Uredbom predviđeno.

Izdaci za rad povjerenstava su u financijskim izvješćima iskazani u iznosu 245.979 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju **Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva** je utvrđeno da su isplaćivane naknade za rad povjerenstava za utvrđivanje propisanih veterinarsko - zdravstvenih uvjeta radi upisa u službenu evidenciju odobrenih objekata iako ovi poslovi predstavljaju redovite poslove Sektora poljoprivrede

– Odsjek veterinarstva i komisija za izdavanje rješenja o ispunjenosti uvjeta za izvođenje radova u šumarstvu iako ovi poslovi predstavljaju redovite poslove Sektora šumarstva. U **Ministarstvu financija** je isplaćena naknada za rad stalnog povjerenstva za izradu Dokumenta okvirnog proračuna iako ovi poslovi predstavljaju redovite poslove Sektora za proračun.

Na poziciji **Ostalih izdataka od samostalne djelatnosti** su iskazani izdaci u iznosu 835.924 KM temeljem sklopljenih ugovora o djelu. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da su ovi izdaci najviše ostvareni kod osnovnih (322.386) i srednjih škola (288.982) na ime honorarnog rada i sklopljenih ugovora sa vanjskim suradnicima. Također, utvrđeno je da su sklapani ugovori o djelu kod ostalih proračunskih korisnika za obavljanje poslova i zadataka koji su pravilnicima o unutarnjem ustrojstvu definirani kao redoviti poslovi. U **Skupštini** su sklapani ugovori za obavljanje poslova čistačice i vozača, u **Vladi** su ugovorno angažirani djelatnici za obavljanje poslova pisarnice i uređenja službenog glasila, u **Ministarstvu unutarnjih poslova** je ugovorno angažirana djelatnica za obavljanje poslova kontrole potrošnje odobrenih proračunskih sredstava, kontrola uplate vlastitih prihoda, izrada mjesečnih i tromjesečnih izvješća, u **Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva** su ugovorno angažirani djelatnici za obavljanje poslova prikupljanja i obrade zahtjeva za poticaje, u **Ministarstvu gospodarstva** je ugovorom angažirana djelatnica za obavljanje poslova pripremanja i obrade dokumentacije u svezi s aktualnim stanjem i kretanjem u gospodarskoj djelatnosti. Obzirom da ovi poslovi predstavljaju redovite poslove organa uprave ne može se potvrditi utemeljenost angažiranja vanjskih suradnika za njihovo obavljanje.

Potrebno se dosljedno pridržavati odredbi Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja u djelu obavljanja službenog puta tek nakon što je izdan nalog za službeni put i obračuna dnevnica za inozemstvo od trenutka prelaska granice. Naloga za službeni put izdavati samo za osobe koji su u radnom odnosu u organima uprave.

Potrebno je potrošnju mobilnih telefona ograničiti za sve organe uprave kao i utvrditi ograničenje za korištenje fiksnih telefona kako je to Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika i predviđeno.

Potrebno se dosljedno pridržavati odredbi Uredbe o ograničavanju izdataka za reprezentaciju.

Potrebno je preispitati isplatu naknada za rad povjerenstava za obavljanje poslova koji su pravilnicima o unutarnjem ustrojstvu predviđeni kao redoviti poslovi. Također, potrebno je internim aktima regulirati koji poslovi i zadaci će se obavljati putem povjerenstava i koja će biti plaćena.

Popunjavanje radnih mjesta definiranih pravilnicima o unutarnjem ustrojstvu vršiti na način utvrđen Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

4.5.3 Tekući transferi

Tekući transferi planirani su u iznosu od 7.757.556 KM, a realizirani su 6.253.317 KM. Zakonom o izvršavanju Proračuna Županije za 2009. godinu je definirano da se izdvajanja za tekuće i kapitalne transfere koji su u Posebnom dijelu Proračuna iskazani u zbirnom iznosu mogu realizovati samo po usvojenim programima utroška tih sredstava i/ili Odluke Vlade Hercegbosanske županije.

Ministarstvo zdravstva, rada, socijalne skrbi i prognanih ukupno je realiziralo 1.948.494 KM (potpore za zdravstvene institucije 345.804 KM za jačanje zdravstvenog sektora sukladno planu rekonstrukcije ambulanti obiteljske medicine na području Županije i za domove zdravlja uz izvješća sukladno odobrenom Proračunu i Programu, beneficije za socijalnu zaštitu 873.907 KM na temelju Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom 32.500 KM uz zahtjeve Centara za socijalni rad uz spiskove korisnika, civilne žrtve rata 217.878 KM na temelju Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom uz rješenja koja izdaju Centri za socijalni rad uz spiskove korisnika, izdaci za raseljene osobe 145.903 KM temeljem rješenja Ministra uz dostavljeni zahtjev i dokumentaciju, transfer udrugama građana 35.000 KM temeljem usvojenog Programa o realizaciji tekućih transfera udrugama građana i porodijski dopust 332.752 KM sukladno Naputku za provođenje Odluke o pravima na naknade ženama-majkama, a na temelju rješenja Područnih ureda Zavoda za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije o stjecanju prava na

naknadu plaće za vrijeme porodiljskog dopusta). Sredstva su planirana Proračunom, a najveći dio je realiziran temeljem zakonskih propisa iz oblasti socijalne zaštite.

Uprava za pitanja branitelja ukupno je realizirala 303.871 KM (izdaci za vojne invalide, ranjene branitelje i obitelji poginulih branitelja 188.436 KM i transfer udrugama građana 115.435 KM). Sredstva su realizirana temeljem Uredbe o mjerilima i kriterijima za stambeno zbrinjavanje hrvatskih ratnih vojnih invalida i članova obitelji poginulog, umrlog, zatočenog ili nestalog branitelja HVO-a, kojom su definirane četiri skupine koje mogu ostvariti pravo na stambeno zbrinjavanje, postupak za ostvarivanje prava, oblici pomoći, kriteriji za utvrđivanje redoslijeda na listi prvenstva i način financiranja. Udrugama branitelja sredstva su doznačavana temeljem Odluke o odobravanju sredstava iz Proračuna za 2009.godinu. Realizaciji naprijed navedenih sredstava je prethodilo donošenje Programa o utrošku sredstava sukladno donesenom Proračunu Hercegbosanske županije u njegovom posebnom dijelu za 2009.godinu. Korisnici sredstava (udruge građana) su dostavljali izvješća o namjenskom utrošku sredstava (financijska Izvješća Udruga branitelja domovinskog rata Livno, Udruga obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja u domovinskom ratu Tomislavgrad).

Ministarstvo gospodarstva na ime tekućih transfera ukupno je realiziralo 257.581 KM (potpore općinama 3.136 KM, potpora Agenciji za privatizaciju 119.878 KM za financiranje plaća i troškova poslovanja i poticaj industrijskoj proizvodnji, malom i srednjem obrtništvu 134.567 KM). Kada su u pitanju poticaji industrijskoj proizvodnji, malom i srednjem obrtništvu ovdje se radi o subvencioniranju kamata na investicijske kredite u malom gospodarstvu koji se financira od 2003.godine po programu koji je donio Ministar gospodarstva 18.06.2003. godine i Izmjenama i dopunama programa razvoja malog gospodarstva kroz subvencioniranje kamata na investicijske kredite u malom gospodarstvu za 2006.godinu od 17.10.2006. godine. Između ostalog programom je regulirano da će za realizaciju istog Vlada županije za vrijeme trajanja programa osigurati iz proračuna sredstva za subvencioniranje kamata sukladno razini korištenja kreditnog potencijala na temelju posebne analize. Nije utvrđen period trajanja programa niti su prezentirane analize korištenja kreditnog potencijala. Također ne može se potvrditi da ministarstvo u potpunosti provodi kontrolu ovoga Programa te da po istom dostavlja izvješća Vladi. Sa ove pozicije je financirano i pokriveno troškova košarkaškog turnira u Drvaru, koji prema prezentiranoj dokumentaciji predstavljaju troškove reprezentacije. U okviru sredstva doznačenih za finansiranje rada Agencije za privatizaciju 12.750 KM odnosi se na plaćanje obveza iz 2008.godine (tranša za rujna, listopada, studeni i prosinac 2008.godine), što znači da izdaci i rashodi nisu evidentirani u periodu kada je obveza za plaćanje i nastala što nije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, Uredbom o računovodstvu u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu u FBiH.

Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ukupno je realiziralo 1.158.631 KM (potpore općinama 249.249 KM, poticaj poljoprivrednoj proizvodnji 750.550 KM i subvencije za veterinarstvo 158.832 KM). Potpore općinama se odnose na raspoređena sredstva općinama po osnovi doprinosa za šume u razdoblju od 1.siječnja do 30.lipnja, a ostvarena sukladno Zakonu o šumama i isplaćena temeljem Odluke Vlade. Poticaj poljoprivrednoj proizvodnji realiziran je temeljem Zahtjeva sukladno Programu utroška sredstava tekućih transfera-Poticaj poljoprivrednoj proizvodnji uz odgovarajuće spiskove proizvođača mlijeka. Subvencije za veterinarstvo su realizirane za vakcinaciju i liječenje za slučajevne bruceloze. Izvješća o namjenskom utrošku sredstava su prezentirana.

Uprava Civilne zaštite ukupno je realizirala 113.722 KM, a kompletna realizacija se odnosi na ostale potpore za participaciju u plaćanju doprinosa za zdravstveno, mirovinsko i invalidsko osiguranje i beneficirani staž timova za razminiranje po Programu razminiranja 2009-Faza XI, sukladno članku 199. Zakona o zaštiti i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Ministarstvo graditeljstva, obnove, prostornog uređenja i zaštite okoliša je realiziralo 128.400 KM (potpore općinama 100.000 KM za infrastrukturne radove i transfer udrugama građana 28.400 KM za ekološke projekte). Sredstva su odobrena temeljem donesenih programa i raspisanih javnih poziva za dodjelu sredstava, a nakon imenovanja komisija za odabir i zapisnika o odabiru istih. Općine i udruge građana su podnijele izvješća o namjenskom utrošku sredstava.

Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa za izbor korisnika transfera raspisalo je javni poziv i realiziralo ukupno 673.562 KM (visoko školstvo, zavod za školstvo i studentski domovi 240.000 KM, potpore za kulturu 255.680 KM, potpore za šport 117.614 KM, ostale potpore-besplatni udžbenici 11.068 KM i stipendiranje studenata 49.200 KM). Prezentiran je javni poziv za odabir korisnika, zapisnik komisije o odabiru, ugovori i izvješća o namjenskom utrošku sredstava. Odlukom o odobravanju

Programa transfera finansijskih sredstva Sveučilištu u Mostaru regulirano je da korisnik potpore-Sveučilište u Mostaru obavezan Ministarstvu dostaviti izvješće o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava. Dalje, kada je u pitanju prijenos sredstava za visoko školstvo, Zavod za školstvo i studentski domovi sa institucijama kojima su doznačena sredstva nisu zaključeni ugovori kojim su trebale biti utvrđene obveze istih prema Županiji, kao i način izvršenja finansijskih obveza. Shodno naprijed navedenom ne može se potvrditi opravdanost visine doznačenih sredstava obzirom da i Odlukama Vlade Županije kada je u pitanju visoko školstvo nije reguliran način financiranja broja studenata, cijena studija po školskoj godini, po studentu i po vrsti fakulteta za koju se studenti opredijele odnosno maksimalan broj studenata koji će se financirati iz Proračuna za jednu školsku godinu.

Potrebno je da Ministarstvo gospodarstva izvrši uvid u kompletnu dokumentaciju vezanu za subvencioniranje kamata na investicijske kredite u malom gospodarstvu i da po istom poduzme adekvatne mjere.

Potrebno je da Vlada županije i Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa osigura zaključivanje ugovora sa institucijama kojim se doznačavaju sredstva u cilju reguliranja načina financiranja studenata, cijene studija po školskoj godini, po studentu i po vrsti fakulteta odnosno maksimalan broj studenata koji će se financirati iz Proračuna za svaku školsku godinu.

4.5.4 Kapitalni transferi

Izdaci za kapitalne transfere planirani su Proračunom Županije u iznosu od 775.057 KM, a ostvareni su u iznosu od 758.092 KM. Sredstva su realizirana na poziciji Kapitalnih potpora pojedincima 644.815 KM kod Uprave za branitelje temeljem Zakona o dopunskim pravima branitelja i Uredbe o mjerilima i kriterijima za stambeno zbrinjavanje hrvatskih ratnih vojnih invalida i članova obitelji poginulog, umrlog, zatočenog ili nestalog branitelja HVO-a i Odluci povjerenstva o spisku prioriteta za stambeno zbrinjavanje.

Drugi dio u iznosu od 113.277 KM je realiziran kod Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva za kapitalne potpore općinama-vodoprivreda. Sredstva su realizirana na temelju Programa utroška sredstava kapitalnih sredstava „Potpora općinama – vodoprivreda“ utvrđenih Rebalansom proračuna za 2009.godinu, nosioci poslova su bile općine. Sredstva su planirana za projekte: nastavak izgradnje vodoopskrbnog sustava Letka i podsustav Mandino selo 38.500 KM, nabavku potopnih pumpi za vodocrpilište „Balaklagija“ i „Vrba“ 10.000 KM, sanaciju vodovoda i česme „Točak“ 5.000 KM, vodoopskrbu općine Kupres 5.000 KM, izradu kanalizacione mreže Drvar 6.000 KM, sufinansiranje izgradnje vodospreme 35.738 KM, izradu glavnog projekta rekonstrukcije oborinske i fekalne kanalizacije u ulici Gabrijela Jurkića 7.500 KM i izradu glavnog projekta vodoopskrbe naselja „Zastinje“ 5.539 KM. Općine nisu dostavljale izvješća o namjenskom utrošku sredstava za kapitalne potpore općinama-vodoprivreda.

Potrebno je da Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva osigura da općine dostavljaju izvješća o namjenskom utrošku sredstava u vodoprivredi.

4.5.5 Tekuća pričuva

Tekuća pričuva planirana je u iznosu od 500.000 KM, a realizirana u iznosu od 499.975 KM i to: temeljem odluka Vlade Županije realizirano je 419.156 KM, zaključcima predsjednika Vlade 14.400 KM, zaključcima Ministra financija 500 KM i po zaključcima Ministra financija „Pričuva-Tekuća rezerva“ 65.919 KM, sukladno članku 13. Zakona o izvršavanju proračuna hercegbosanske županije za 2009.godinu, za korisnike koji su tijekom fiskalne godine dobili potporu od drugih razina vlasti. Najznačajniji iznosi odobreni odlukama Vlade odnose se na: Ministarstvo skrbi-Udruga žena-mamograf, Ministarstvo gospodarstva-Livtex, Ministarstvo prosvjete Drugi susret katoličke mladeži BiH Livno, Ministarstvo skrbi-sanacija u kolektivnom smještaju Drvar, Uprava za inspeksijske poslove-za registraciju vozila, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi-za nabavku cjepiva protiv gripe, Ministarstvo gospodarstva –Topala itd. U najvećem broju slučajeva radi se o utrošku sredstava za namjene koje su se mogle planirati Proračunom, tako da utrošak ovih sredstava nije sukladan članku 34. Zakona o proračunima u FBiH, kao i članku 13. Zakona o izvršavanju proračuna Hercegbosanske županije za 2009.godinu. Raspodjela ovih sredstava je vršena bez donesenih kriterija bez obzira što je u tom smislu data preporuka u reviziji za 2008.godinu.

Potrebno je sredstva Tekuće pričuve koristiti samo u slučaju hitnih i nepredviđenih izdataka, a za raspoređivanje istih donijeti kriterije kako bi utrošak sredstava tekuće pričuve bio transparentan i sukladan Zakonu o izvršavanju proračuna Hercegbosanske županije za 2009.godinu.

4.6 Godišnji popis imovine na dan 31.12.2009.godine

Vrijednost stalnih sredstava iskazana u konsolidiranoj bilanci stanja na dan 31.12.2009. godine iznosi 20.430.064 KM (nabavna vrijednost 30.503.795 KM i otpisana vrijednost 10.073.731 KM).

Vlada Županije je 11.prosinca 2009.godine donijela Odluku o vršenju popisa kod korisnika Proračuna Hercegbosanske županije i Odluku o imenovanju Središnjeg popisnog povjerenstva Hercegbosanske županije. Međutim, popis stalnih sredstava, tražbina, obveza, novčanih sredstava, sitnog inventara nije urađen što je bila obveza sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH, Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Odluci o vršenju popisa kod korisnika Proračuna Hercegbosanske županije. Sukladno navedenom, nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem koje je trebalo biti utvrđeno popisom, tako da se iz tog razloga ne mogu potvrditi vrijednosti iskazanih navedenih stanja sredstava i izvora sredstava.

Potrebno je vršiti redovan i popis sredstava vršiti sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH, Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Odluci o vršenju popisa kod korisnika Proračuna Hercegbosanske županije, kojim je uređena obveza vršenja popisa najmanje jednom godišnje u cilju usklađivanja stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem koje treba biti utvrđeno popisom.

4.7 Financijski rezultat

Prema prezentiranom konsolidiranom godišnjem Iskazu o izvršenju proračuna za 2009. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Rebalans Proračuna za 2009 godinu	Ostvareno u 2008 godini	Ostvareno u 2009 godini	Index (5/3)
1	2	3	4	5	6
A	Prihodi i primici	55.687.818	57.555.865	49.704.671	89,25
1	Prihodi od poreza	44.957.843	49.082.611	44.393.713	98,74
2	Neporezni prihodi	6.752.671	5.784.974	4.918.454	72,83
3	Potpore (grantovi)	3.977.304	2.513.146	343.840	8,64
4	Prihodi od carina	0	175.134	48.664	0
B	Rashodi i izdaci	55.398.643	51.520.820	52.432.493	94,64
1	Tekući rashodi	51.422.512	48.775.317	49.727.724	
2	Kapitalni izdaci	3.976.131	2.745.503	2.704.769	
C	Višak ostvarenih prihoda nad rashodima (A-B)	289.175	6.035.045	0	
D	Višak ostvarenih rashoda nad prihodima (B-A)	0	0	2.727.822	
E	Otplate primljenih zajmova	289.175	267.931	259.879	
F	Financiranje	0	0	1.600.000	

U Izvješću o izvršenju Rebalansa Proračuna za 2009.godinu iskazani su ukupni prihodi i primici u iznosu od 49.704.671 KM, što sa financiranjem (dugoročnim kreditima i zajmovima od MMF-a) od 1.600.000 KM predstavlja ukupno 51.304.670 KM. Ukupni rashodi i izdaci iskazani su u iznosu od 52.432.493 KM, što zajedno sa otplatom primljenih zajmova u iznosu od 259.879 KM čini 52.692.372 KM. Iz naprijed navedenog je vidljivo da je u Izvješću o izvršenju Rebalansa Proračuna iskazan višak rashoda nad prihodima u iznosu od 1.387.702 KM, što navodi na zaključak da izvršenje Proračuna nije adekvatno praćeno.

Skupština Hercegbosanske županije je 13.listopada 2009.godine donijela Odluku o kreditnom zaduženju Hercegbosanske županije po III Stand-by aranžmanu MMF-a sa Vladom Federacije BiH u iznosu od 4.000.000 KM na temelju kojeg je zaključen Ugovor kojim se odobrava korištenje kredita u dvije tranše (prava tranša 1.600.000 KM, druga tranša 2.400.000 KM). Tijekom 2009.godine doznačena je samo prva tranša u iznosu 1.600.000 KM, dok je druga tranša od 2.400.000 KM sa depozitnog računa Riznice uplaćena na transakcijski

račun Riznice 05.01.2010.godine. Zbog navedenog je u financijskim izvješćima o izvršenju Proračuna za 2009.godinu iskazan deficit u spomenutom iznosu.

U konsolidiranoj bilanci stanja na dan 31.12.2009.godine ukupno iskazani višak rashoda nad prihodima iznosi 11.301.718 KM i po istom nije dato obrazloženje u Izvješću o izvršenju proračuna za 2009.godinu sukladno Zakonu o proračunima u FBiH obzirom da je uz isti između ostalog trebalo dati obrazloženje početnog i završnog stanja imovine, obveza i izvora vlasništva odnosno izvore za financiranje proračunskog deficita.

Potrebno je osigurati adekvatno praćenja izvršenja Proračuna sukladno člancima 4. i 23. Zakona o proračunima u F BiH, kako bi ukupni izdaci bili pokriveni ukupnim prihodima i primicima, što bi spriječilo iskazivanje viška rashoda nad prihodima.

Potrebno je osigurati izvore za financiranje proračunskog deficita sukladno članku 17. Zakona o proračunima u FBiH.

4.8 Nabave, kapitalni izdaci i primjena zakona o javnim nabavama

Nabava stalnih sredstava je iskazana u iznosu 2.206.556 KM i većim djelom se odnosi na rekonstrukciju i investiciono održavanje cesta 1.297.637, nabavu vozila 171.750, nabavu uredske opreme 129.895, investiciono održavanje zgrada 124.822, nabavu stalnih sredstava u obliku prava 116.899, nabavu policijske opreme 105.674.

Zajednička karakteristika svih proračunskih korisnika, kod kojih je provedena revizija, je da isti nisu donosili plan nabave za 2009.godinu s jasno i precizno utvrđenim vrstama, količinama i vrijednostima svih predmeta nabave, a sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Pravilnikom o nabavci roba, vršenja usluga i ustupanju radova. Navedeno je imalo za posljedicu da **Uprava za inspeksijske poslove** nije primijenila odgovarajući postupak prilikom nabave računarske opreme u vrijednosti 10.012 KM koja je izvršena temeljem više sklopljenih izravnih sporazuma. Nabava namještaja u vrijednosti 23.624 KM je izvršena temeljem 1 konkurentskog i 2 izravna postupka. Za navedene nabave se ne može potvrditi da su primijenjeni odgovarajući postupci nabave sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH. Isto tako proračunski korisnici nisu dostavljali izvješće Agenciji za javne nabave o dodijeljenim ugovorima, niti su obavijesti o dodjeli ugovora objavljivani u Službenom glasniku.

Investiciono održavanje cesta se odnosi na izgradnju dionice ceste Čajića Lakat – Vaganj po Ugovoru od 09.06.2005.godine, kojim je ukupna vrijednost definirana u iznosu 12.096.585 KM. Pomenutim Ugovorom je definiran rok izvođenja radova sukladno financijskim mogućnostima investitora. Po iskazu odgovorne osobe realizacija ugovora nije okončana.

Na poziciji nabave računarske opreme **Županijskog suda** je evidentiran izdatak u iznosu 2.373 KM, a kod **Općinskog suda Livno** na poziciji nabave namještaja izdatak u iznosu 4.591 KM iz 2008. godine. **Ministarstvo unutarnjih poslova** je izvršilo nabavu motornog vozila za potrebe specijalne policije u vrijednosti 78.990 KM. Navedeni izdatak nije iskazan u 2009. godini obzirom da na odgovarajućoj poziciji nije bilo raspoloživih sredstava. Zbog navedenog se ne može potvrditi da je poštovano računovodstveno načelo modificiranog nastanka događaja predviđeno Zakonom o proračunima u FBiH koje definira da se izdaci priznaju u trenutku njihova nastanka.

Dosljedno primjenjivati odredbe Zakona o javnim nabavama u djelu donošenja plana nabave, primjene odgovarajućeg postupka nabave, objave obavijesti o dodijeljenim ugovorima i izvješćivanju Agencije za javne nabave o dodjeli ugovora.

Dosljedno primjenjivati odredbe Zakona o proračunima u FBiH u djelu priznavanja izdataka u trenutku njihova nastanka.

4.9 Kratkoročne tražbine i plasmani

Kratkoročne tražbine, plasmani i razgraničenja na dan 31.12.2009.godine iskazane su u iznosu od 488.495 KM, a najznačajnije se odnose na:

- Kratkoročne tražbine u iznosu od 327.792 KM (isporučene usluge MUP-pratnja 95.090 KM, unaprijed plaćeni računi po ugovorima-avansi 151.076 KM, akontacije za službena putovanja 11.816 KM i ostala potraživanja 69.809 KM. U okviru ostalih potraživanja iznos od 50.000 KM se odnosi na pozajmicu Uredu predsjednika Federacije iz ranijeg perioda. Tijekom revizije nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrđivala utemeljenost spomenutog potraživanja. Na ime pozajmica radnicima iskazan je iznos od 19.809 KM koji se također odnosi na raniji period. Tijekom revizije nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrđivala utemeljenost davanja pozajmica uposlenim,
- Kratkoročni plasmani 122.478 KM (kredit dat radniku u školi 22.478 KM koji se vraća, ostali plasmani 100.000 KM- obveza za stambeno zbrinjavanje branitelja kod Uprave za branitelje),
- Ostala kratkoročna razgraničenja (leasing za vozila) 38.194 KM.

Potrebno je izvršiti uvid u dokumentaciju vezanu za potraživanja i davanje pozajmica, sačiniti analizu naplativosti istih i sukladno utvrđenom poduzeti odgovarajuće mjere, a sve u cilju istinitog i fer sačinjavanja financijskih izvješća.

4.10 Kratkoročne obveze i razgraničenja

Kratkoročne obveze i razgraničenja na dan 31.12.2009.godine iskazana su u ukupnom iznosu od 15.261.081 KM, a najznačajnije se odnose na:

- Kratkoročne tekuće obveze 5.657.872 KM (tekuće obveze prema dobavljačima 4.672.120 KM, ostale obveze Ministarstvo znanosti-odobreni grantovi 621.300 KM sukladno donesenim programima uz raspisivanje javnih poziva za odabir korisnika kako je to pojašnjeno pod točkom Tekući transferi i realizirani početkom 2010.godine, obveze prema fizičkim licima-dodatna primanja u školama 267.457 KM, obveze za korištenje rezervi-tekuća pričuva 56.124 KM, ostale kratkoročne obveze-porezi i doprinosi na dodatna primanja 39.790 KM),
- Kratkoročni krediti 137.908 KM (Primljena pozajmica 100.000 KM od 26.02.2008.godine, primici od domaćih fizičkih lica-zadnja rata za leasing 37.908 KM),
- Obveze prema radnicima 9.263.058 KM (obveze za plaće 1.399.308 KM, obveze za naknade plaća 6.587 KM, porezi i doprinosi na plaće 6.905.283 KM od čega se 1.028.010 KM odnosi na prosinac 2009.godine, 5.877.273 KM na poreze i doprinose za 2001 i 2002.godinu, ostale obveze prema radnicima prevoz i topli obrok 949.861 KM i obveze prema drugim 2.017 KM),
- Financijski odnosi 85.863 KM (obveze prema organizacijama 71.879 KM, obveze unutar organa 13.983 KM),
- Kratkoročna razgraničenja 116.379 KM (razgraničeni prihodi-MUP pratnja 103.188 KM, razgraničeni rashodi 13.190 KM).

Uvidom u strukturu iskazanih obveza je utvrđeno da se veći dio istih odnosi na prethodne godine. Tijekom izvršene revizije nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrđivala da su poduzimane adekvatne mjere za izmirenje istih.

Prema prezentiranom pregledu neizmirenih obveza na dan 31.12.2009.godine **po osnovu izvršenja mjera pritvora** sačinjenog od strane Ministarstva pravosuđa Hercegbosanske županije iste su iskazane u iznosu od 121.620 KM. Treba naglasiti da se od navedenog iznosa na 2009.godinu odnosi 31.020 KM, dok se ostali dio odnosi na periode: za 2006.godinu 55.140 KM, za 2007.godinu 16.770 KM i za 2008.godinu 18.690 KM.

Potrebno je izvršiti analizu svih kratkoročnih obveza, a posebno onih iskazanih prema radnicima iz prethodnog perioda i po istom poduzeti adekvatne mjere.

4.11 Dugoročne obveze i razgraničenja

Dugoročne obveze i razgraničenja na dan 31.12.2009.godine iskazane su u ukupnom iznosu od 2.917.967 KM, a odnose se na obveze prema:

- Federaciji 1.600.000 KM (kredit od MMF-a),
- Općini (22.448 KM),
- Razvojnoj banci za kredit u iznosu od 1.295.518 KM koji je osiguran preko Federalnog ministarstva znanosti (Ministarstvo je provelo sve procedure odabira i sklapanja ugovora, za srednje škole i jednu osnovnu školu i kredit se redovito vraća sukladno otplatnom planu).

4.12 Ostali nalazi – namjenska sredstva

U financijskim izvješćima je iskazan prihod za 2009. godinu od naknada za šume 567.001 KM, dok su na poziciji izdataka iskazani troškovi rada čuvarske službe u iznosu 544.085 KM. Izdaci za namjene definirane Zakonom o šumama za prostu i proširenu reprodukciju šuma nisu iskazani. Po iskazu odgovorne osobe Program utroška namjenskih sredstava za šume za 2009. godinu nije sačinjavan iz razloga što nisu učinjeni katastarski premjeri koji su potrebni da bi se radile šumsko –gospodarske osnove.

Prihodi od naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nezgoda za 2009. godinu su iskazani u iznosu 92.266 KM, dok realizacija ovih namjenskih sredstava nije iskazana. Po iskazu odgovorne osobe razlog za nerealizaciju ovih sredstava je taj što nisu usvojeni Program zaštite i spašavanja, kojeg na prijedlog Vlade usvaja Skupština, i Planu zaštite i spašavanja kojeg na prijedlog Uprave civilne zaštite za svaku godinu usvaja Vlada, kako je to definirano člankom 173. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Zbog navedenog se ne može potvrditi da su od strane nadležnih (Skupština, Vlada) stvoreni preduvjeti da se namjenska sredstva realiziraju za namjene definirane spomenutim Zakonom. Uvidom u stanje namjenskih sredstava za zaštitu i spašavanje na dan 31.12.2009. godine je utvrđeno da ista iznose 409.580 KM.

Provedenom revizijom je utvrđeno da se ne vodi zadovoljavajuća evidencija prikupljenih a nerealiziranih namjenskih sredstava (jedino se sredstva za zaštitu i spašavanje ljudi evidentiraju na podračunu u sastavu Jedinstvenog računa riznice) obzirom da se ne raspolaze sa podacima o stanju prikupljenih a nerealiziranih namjenskih sredstava iz prethodnog razdoblja. Također, prihodi od prikupljenih a nerealizirana namjenska sredstva nisu na koncu godine preknjiženi na razgraničene prihode kako je to definirano Zakonom o proračunima u FBiH, Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu i Uputom o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima s posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa Riznice. Zbog navedenog se ne može potvrditi vjerodostojnost iskazanog financijskog rezultata u financijskim izvješćima za 2009. godinu.

Potrebno je stvoriti preduvjete kako bi se namjenska sredstva za šume, i namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje realizirala za namjene definirane Zakonom o šumama i Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Potrebno je uspostaviti zadovoljavajuću evidenciju prikupljenih a nerealiziranih namjenskih sredstava, neutrošena namjenska sredstva na kraju godine iskazati na poziciju razgraničenih prihoda kako je to definirano Zakonom o proračunima u FBiH, Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu i Uputom o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja, i raspolaganja sredstvima s posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa Riznice.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Ministarstvo financija Hercegbosanske županije dopisom broj 03-04-14-290/10 od 30. srpnja 2010. godine očitovale se na Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji financijskih iskaza Proračuna Hercegbosanske županije. Revizorski tim razmotrio je datu primjedbu na točku 2. kvalifikacije u Nacrtu izvješća. U navedenoj primjedbi suprotno našoj kvalifikaciji navodi se da je popis urađen kod svih proračunskih korisnika i izvršeno usklađivanje sa 31.12.2009. godine pojedinačno i da se kasnilo sa Izvješćem o obavljenom popisu koje je usvojeno na sjednici Vlade dana 12.07.2010.godine. Istovremeno uz Očitovanje je dostavljena Odluka Vlade HBŽ od 12. srpnja 2010. godine u kojoj se u članku II navodi obveza da se sukladno ovoj Odluci provedu konačna knjiženja utvrđenih razlika i svođenja knjigovodstvenih stanja na stvarna stanja utvrđena popisom. Ovom Odlukom se nesumnjivo potvrđuje naša kvalifikacija da popis nije urađen na vrijeme niti su, što je posebno značajno, urađena potrebna usklađivanja na dan 31.12.2009. godine. Obzirom na navedeno revizorski tim nije smatrao za potrebno da izvrši izmjene u datoj kvalifikaciji u konačnoj verziji Izvješća.

Rukovodilac sektora za financijsku reviziju:

Mirsada Janjoš, dipl. oec.

Vođa tima:

Fuad Velić, viši revizor, dipl. oec.

Član tima:

Danko Buhač, revizor, dipl. oec.